

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Patria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: A cukorgyári szennyvizek mérgező hatásáról. *Halmi Gyula.* — Az édesvízi halforgalom hatósági szabályozása Ausztriában. — Poroszország új halászati törvénye. (Folyt.) *Landgraf János.* — Apróságok a horgászat köréből. *Heverdle Frigyes.* — Irodalom. Könyvismertetés. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyések. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A cukorgyári szennyvizek mérgező hatásáról.

A cukorgyári szennyvizek káros hatásának elbírálásakor eddigelé csaknem kizárólag azt az igen nagymennyiségű oldott szerves szennyezőanyagot tekintettük a vízszennyezések és gyakori halpusztulások okozójául, a mely az élővízben lefolyó bomlása, rothadása folyamán az élővíz oldott oxigéntartalmát fölemészte, a halak megélhetéséhez szükséges oxigént (levegőt) elfogyasztotta, úgy, hogy a halpusztulás majd mindig fulladás következtében állott be. Igaz ugyan, hogy a cukorgyári szennyvizek rothadása során mindig keletkezik kénhidrogén is, a mely igen erős halméreg; azonban a gyakorlati viszonyok között ennek közvetlen mérgező hatása aligha érvényesülhetett, mert a kénhidrogén oly csekély mennyiségben szokott keletkezni e szennyvizekben, hogy mielőtt mérgező hatása egyáltalán érvényre juthatna, az oxigénhiány következtében a halaknak már régen el kellett pusztulniok.

A cukorgyári szennyvizeket tehát eddigelé kizárólag mint rothadni képes oldott szerves szennyezőanyagokat tartalmazó szennyvizeket ismertük, a melyeknek valami mérges-anyagtartalmáról nem volt tudomásunk. Annál meglepőbb hat és nagy érdeklődésre tarthat számot *Schulz Ferdinánd dr.* egy legújabbán megjelent érdekes tanulmánya, a mely megállapítja és széleskörű kísérletek alapján kimutatja, hogy a diffúziós-és különösen a szelétrés-szennyvizekben elég számottevő mennyiségben van jelen egy olyan anyag, a mely mint elsőrendű halméreg hat s mely a szennyvizek erős, makacs habzását is okozza: a szaponin. (*L. Schulz Ferdinand dr.: Untersuchungen über die Abwässer der Zuckerfabriken: 1. Über die Unschädlichkeit des Rübensaponins in Zuckerfabrikwässern. — Mitteilungen des Industrie-Förderungs-Institutes der Handels- und Gewerbekammer, Prag, Nr. 34.; Berichte des Komitees für Abwasserfragen, II. Bericht. Prága, 1916.*)

Schulz dr. megemlíti, hogy 1914. májusban *Kobert E. dr.* tanár a takarmány- és cukorrépa egyes habzó glikozidjainak, a mint ő nevezte, új szaponinoknak fölfedezéséről számolt be egy előadásában (*Zeitschr. des Vereins der deutschen Zuckerindustrie, 1914., 381. l.*) s megemlítette, hogy valószínűleg ezek az anyagok is okai annak, hogy a cukorgyári szennyvizek olyan súlyos halpusztulásokat szoktak okozni. Szerinte a vegyészeti és bakteriológiai szakvélemények e halpusztulások valódi okozóját, a cukorgyári szennyvizek szaponintartalmát eddig állandóan figyelmen kívül hagyták, holott a cukorrépaszaponin a kísérleti halakat (*Leuciscus*) szerinte még 170,000-szeres hígításban is elpusztítja. Régebbi kísérletekből pedig már eléggé ismeretes volt, hogy mindenféle szaponintartalmú növényi anyag is erős halméreg. *Kobert* e felfedezése és következtései szükségessé tették az alapos, szabatos vizsgálatot s ezt tanulmányában *dr. Schulz* el is végzi.

Hogy a cukorrépa földolgozásakor keletkező szennyvizek habzását valamely sajtászerű anyag okozza, azt elsőül *Andrlík* és *Votoček* állapították meg 1898-ban, a kik a répa ez újonnan felfedezett alkotórészét répagyantásavnak nevezték el és pontosan leírták. A szennyvizek habját összegyűjtve és kiszárítva, megállapították, hogy az így kapott por a nyákhártyákat erősen megtámadja. Később *Smolenski* vizsgálta meg e répagyantásavakat és sikerült is kimutatnia a glukuronsavat, míg végül *Kobert* azután a szaponint is megtalálta a répában, a melyből ezt az anyagot vízzel és szódaoldattal lehet kivonni. A szaponin előállítását hasonló módon *dr. Schulz* is elvégezte és azt találta, hogy a cukorrépában összesen 0,73% szaponin van jelen. Az így előállított terméket pontosan megvizsgálta s egyszersmind számos reakciót is kipróbált arra nézve, hogy miképpen lehet ezt az anyagot érzékenyen kimutatni és azt találta, hogy a *Tollen*-féle reakcióval a szaponint még oly kis mennyiségben is ki lehet mutatni, a milyenben a halakra nézve már egyáltalán nem ártalmas.

Dr. Schulz vizsgálatainak legérdekesebb része kétségkívül az a kísérletsorozat volt, a melylyel a tiszta szaponinnak a halakra gyakorolt hatását állapította meg. *Blanchard O.* kísérletei szerint 1 liter vízben 4—6 mgr. szaponintól 8—20 óra alatt, 3 mgr.-tól pedig 24—30 óra alatt elpusztultak a halak, melyek rögtön igen nyugtalanok voltak és a kísérleti edényekből menekülni igyekeztek. A halak bőre nyálkás csafatokban vált le; s ha friss vízben kissé magukhoz is tértek utóbb, mégis kivétel nélkül mind elpusztultak. *Schulz* kísérletei szerint a tiszta szaponin mérgező hatása l-enként 5 mgr. szaponintartalom esetén már érvényre jut.

A cukorgyári szennyvizek ártalmassága tekintetében végzett vizsgálatok során *dr. Schulz* lehetőleg a gyakorlati viszonyokat tartva szem előtt, az egyesített szennyvizek helyeit a szeletprésszennyvizeket vette alapul, a melyek szaponintartalma a legnagyobb. Kísérletei során megállapította, hogy ha a szeletprésszennyvizek mennyisége a tiszta vízhez képest 5—10%-ra rúg, tehát ha e szennyvizek hígítása alig 10—20-szoros csupán, a halak elpusztulnak. További kísérletei során azt találta, hogy ha a szeletprésszennyvizet ásványi savval gyengén meg-savanyítjuk, a szaponin legnagyobb részét kicsapódik és leülepszik, úgy hogy ilyen kezelés után ártalmasságát csaknem teljesen elveszíti, úgy hogy még kétszeres hígításban sem árt a halaknak. A gyakorlatban azonban a cukorgyári szennyvizeket nem savval, hanem mésztejhozzáadással szokták tisztítani, illetőleg ártalmasságukat csökkenteni. A kísérletek szerint ez a meszes kezelés a szaponin ártalmas hatását nem szünteti meg.

Részletesen megvizsgálta végül *Schulz dr.* az egyes cukorgyárakban a különféle üzemágakból származó szennyvizek mennyiségi viszonyait is és azt találta, hogy ha a legártalmasabb szeletpréss- és diffúziós szennyvizek a cukorgyár többi szennyvizeivel legalább 5—6-szorosan fölhígulnak, akkor a szaponin ártalmas hatása a halakra többé nem érvényesülhet, mert a csekély mennyiségben jelenlévő szaponin a nagyarányú hígítás folytán ártalmasságát elveszíti.

A legtöbb cukorgyárban a diffúziós szennyvizek a többi szennyvizekkel 7—10-szeresen fölhígulnak és ennek következtében az egyesített cukorgyári szennyvizek már az élővízzel való elkeveredés előtt sem lehetnek mérgező hatásúak szaponintartalmuk következtében. Ha azonban olyan cukorgyárról van szó, a mely csekély vízkészlet esetén összes egyéb üzemvizeit (répamosó- és kondenzvizek) ismét visszaviszi az üzembe és csupán diffúziós és szeletprésszennyvizeit bocsátja le egy kis patakba, a melynek alig van víze, akkor a szaponin mérgező hatása mindenesetre érvényesülhet. Ez az eset pedig hazánkban a Zagyva folyón kétségkívül be is következhetik, mert tudvalevőleg a hatvani és selypi cukorgyárak kedvezőtlen vízbeszerző viszonyaik következtében gyakran kényszerülnek kevésbé szennyezett üzemvizeik cirkuláltatására s a Zagyva a vízhozama gyakran rendkívül csekély, úgy, hogy a lehetséges hígítás elenyészően kicsiny s ennek folytán itt a szaponin ártalmas hatása is mutatkozhatik.

Schulz dr. észlelete szerint a diffúziós szennyvizek tovafolyásakor keletkező jelentős mennyiségű hab legnagyobb részét szaponinból áll, illetőleg a szaponin nagy részben e habos váladékban gyűlik össze. Ez a körülmény, bizonyos mértékig javítja a helyzetet, mert valószínű, hogy ennek folytán számottevő mennyiségű szaponin a cukorgyári szennyvizekben csak kivételesen halmozódhatik föl. Ártalmas hatásról tehát csak akkor

lehet szó, ha a diffúziós szennyvíz hígítatlanul igen kis vízbőségű élővízbe folyik le; már pedig ilyenkor tudvalevőleg az oxigénhiány hatása sokkal előbb érvényesül és jelentkezik, úgy, hogy a szaponin speciális mérgező hatásáról cukorgyári vízszennyezések esetén legtöbb esetben már ezért sem lehet szó.

*

Schulz dr. említett munkája a cukorgyári szennyvizekkel még két irányban foglalkozik. Egy tanulmánya a cukorgyári szennyvizek beömlése után az élővizekben végbemenő öntisztulás folyamatát teszi vizsgálat tárgyává; minthogy azonban e kutatásai során kizárólag az élővíz oxigénfogyasztóképességét vizsgálta az ú. n. ötnapos próbával, e vizsgálatai nem sok újat mondanak. Érdekesebbek azok a vizsgálatai, a melyek a földes szennyező anyagoknak a cukorgyári szennyvizekből ülepítéssel való visszatartására vonatkoznak s a melyek bizonyos általános érvényű megállapításokat és eredményeket is tartalmaznak a mechanikai szennyvíztisztítás tekintetében.

E szerint a földes szennyező anyagok mennyisége a leülepedés gyorsaságára nincs hatással. Sikereesebb az ülepítés, ha minél nagyobb területű medenczében és minél csekélyebb vízmélységgel történik. Az ülepítéssel a földes anyagok 80—85%-a, kivételesen 90%-a tartható vissza; 0.01%-a mésztej hozzáadásakor 20 perc alatt a földes részek 97—98%-a ülepszik le. *Schulz* szerint a diffúziós szennyvizeknek a répamosószennyvizekhez való elegyítése esetén az ülepedés még valamivel gyorsabb s kedvezőbb lefolyású.

Halmi Gyula.

Az édesvízi halforgalom hatósági szabályozása Ausztriában.

A „Reichsgesetzblatt“ 1916. október 21-iki számában közli azt a rendeletet, a melylyel Ausztriában az osztrák földművelésügyi minisztérium, az érdekelt többi minisztériumokkal egyetértően, az édesvízi halak árát s egyáltalán azok forgalmát szabályozta. Szól pedig a rendelet a következőképp:

1. §. A következő édesvízi halaknak a tógazda által a tó feltésén való eladásánál az alábbi legmagasabb árak nem léphetők túl:

1. pontynál	métermázsánként	405 K
2. czompónál	"	380 "
3. csukánál	"	405 "

2. §. Haltartókból való eladásoknál az alábbi legmagasabb árak nem léphetők túl:

A) 50 kg.-on felüli mennyiség eladásánál:

1. pontynál	métermázsánként	430 K
2. czompónál	"	405 "
3. csukánál	"	430 "

B) 50 kg.-ig terjedő mennyiség eladásánál:

1. pontynál	kilogrammonként	4.50 K
2. czompónál	"	4.30 "
3. csukánál	"	4.50 "

3. §. Kereskedők által való eladásoknál a fogyasztási helyen 50 kg.-ig terjedő mennyiségekben az alábbi legmagasabb árak nem léphetők túl:

1. pontynál	kilogrammonként	5.00 K
2. czompónál	"	4.80 "
3. csukánál	"	5.00 "

4. §. Az ú. n. fehérhalaknak, a melyek a tógazdaságok silány mellékhalai, avagy amelyek folyókból származnak (csuka, sügér, ön, dévér stb.) 50 kg-ig terjedő mennyiségben a fogyasztás helyén való eladásánál az alábbi legmagasabb árak nem léphetők túl:

1. tavakból származó törvényes mértéken alóli fehérhalaknál kilogrammonként 1 K;

2. a tavakból vagy folyókból származó, de a törvényes mértéket megúto fehérhalaknál kilogrammonként 160 K.

Az 1. alatt megnevezett halak eladásánál a fogási helyre nézve illetékes községi előljáróság származási bizonyítványa szerzendő meg.

5. §. Minden halászatra jogosult köteles tavainak lehalászását idejében végezni s a halászat eredményét a pontyra, czompóra és csukára nézve a közigazgatási hatóságnak faj és mennyiség szerint haladéktalanul bejelenteni.

6. §. A belügyminiszter elrendelheti, hogy a halászatra jogosult a vizeiből származó pontyok, czompók és csukák megfelelő részét bizonyos községeknek, vagy más határozottan megjelölt átvevőnek adja át.

7. §. Az ilyképp a halászatra jogosultnak a belügyminiszter által odautalt átvevő köteles a szállított halakat átvenni és azokért ezen rendelet 1. és 2. §§-ban megállapított árakat fizetni.

8. §. A közigazgatási országos hatóság hatáskörén kívül eső területekre irányított édesvízi halszállítmányokat a vasutak vagy gőzhajózási vállalatok csak akkor vehetik fel, ha a szállítási okmányokhoz az elsőfokú közigazgatási hatóságnak az előírt minta szerint kiállított szállítási igazolványa is csatoltatott.

A katonai igazgatás szállítmányaihoz, a vámkülföldről, Magyarországból, valamint Boszniából és Hercegovinából jövő szállítmányokhoz ilyen szállítási igazolványra nincs szükség.

Azokat a szállítmányokat, a melyeket a jelen rendelet életbeléptekor már átvett a szállító intézmény, ezek a határozmányok nem érintik.

9. §. Ha a halászatra jogosult az 5. § ban előírt lehalászást és bejelentést nem fogadatosítja, avagy vonatodik a halakat a neki odautalt átvevő részére átadni, a közigazgatási hatóság lefoglalhatja a halakat s intézkedik azoknak az átvevőhöz való juttatásáról, a nélkül, hogy a 10. §-ban foglalt büntető határozatok következményei elmaradnának.

A kényszer útján való átvételnél az 1. és 2. §§-ban megállapított árakból 10% levonandó.

10. §. Rendelet, valamint az annak alapján kibocsátott előírások áthágóit, valamint a rendeletben megállapított kötelezettségek meghiusításánál közreműködőket, a mennyiben a cselekmények szigorúbb büntetés alá nem esnek, az elsőfokú közigazgatási hatóság 5000 K pénzbüntetéssel, vagy 6 hónapig terjedhető fogsággal büntetheti.

11. §. A rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

* * *

A rendelkezés kellő megítélésére a mi viszonyaink szempontjából — a nélkül, hogy annak bővebb taglalásába belemennénk — elégnek tartjuk ideiktatni a budapesti vásárcsarnok hivatalos árjegyzését, pl. november hó 6—8-ról:

	nagyban	kicsinyben
élő ponty	5:00—5:80 K	6:80—7:00 K
" czompó	4:00—4:50 "	4:00—6:00 "
" csuka	6:00—6:00 "	6:80—7:00 "

	nagyban	kicsinyben
jegelt ponty	4:00—5:00 K	5:00—5:60 K
" czompó	—	3:60—4:00 "
" csuka	3:00—5:00 "	3:60—5:60 "

Ezek az árak jóval magasabbak az Ausztriában hatóságilag megállapított áraknál; tőlünk Ausztriába aligha "érdemes" tehát vinni halat. Csak aztán be ne álljon időnek előtte itthon a visszahatás!

Poroszország új halászati törvénye.

Írta: Landgraf János. (Folytatás.)

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Átmeneti és záróhatározatok.

131—134. §§ felsorolják az eddig fennállott és hatályon kívül helyezett különböző törvényeket és rendeleteket.

135. §.

A jelen törvény hatálybalépésének időpontját királyi rendelet szabja meg.

136. §.

Ezen törvény végrehajtására vonatkozó rendeletet a földművelési, államjavak és erdészeti miniszter bocsátja ki.

* * *

Az általános rendelkezések keretében a törvény két fogalmat tisztáz. Nevezetesen megállapítja, mely vizek tekintendők halászatilag tengeri- és melyek édesvizeknek; továbbá pedig, hogy az utóbbiak közül melyek esnek a zártvíz és melyek a nyíltvíz fogalma alá.

Újítás számba megy ama rendelkezés, a melyik szerint a hatóság ideiglenesen még nyílt vizeket is nyilváníthat zártvízzé. Teheti ezt két előfeltétel mellett. Az első szerint az illető víz halászata csupán egy tulajdonosé lehet, avagy ha több tulajdonos osztogna felette, azok előzetesen vagy gazdasági szövetkezetté, vagy halászati körzetté tartoznak tömörülni; a második szerint az illető víznek a többiektől akként kell elkülönítve lennie, hogy a halak egyikből a másikba ne közlekedhessenek.

A cél elég világos. Minél inkább van biztosítva annak a lehetősége, hogy kiki a saját vetését le is arathatja, annál többen élnek az alkalommal és igyekeznek szakértelmüket és munkájukat cél tudatos gazdálkodás keretében gyümölcsöztetni. Más szóval az okszerű, és belterjes gazdálkodás elterjedését óhajtja a törvény előmozdítani azzal, hogy szigorúan határolt és egységesen kezelhető halászterületek alakításához nyújt alkalmat.

Kiemelendő egyébként, hogy a poroszországi zártvizek nincsenek a törvény hatálya alól annyira elvonva, mint nálunk. Csupán csak ama tilalmak alól mentesek, a melyeknek megállapítását a törvény a rendőrség számára tartotta fenn. Am ha számolunk azzal, hogy eme tilalmakat a halfogásnál kifejlődött féktelen versengés szülte, egészen természetesnek kell találunk azt, hogy ilyenek alkalmazására nem lehet szükség ott, a hol a halfogás nem öncél, hanem csupán eszköz a termelt halak megszerzésére s a hol a fentebb jelzett előfeltételeknél fogva, egyazon jogosultságról lévén szó, versenytársak nem lehetnek.

Ámde nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a mikor valamely nyíltvíznek egyik vagy másik részét körülzárják vagy elgátolják avégből, hogy zártvízzé váljon, a többi kapcsolt részek halászata egy vagy más irányban károsodik. Ezzel számolva, kimondja a törvény, hogy a károsult a zártvizet igénylővel szemben kár-

térítést követelhet. Igényét azonban két éven belül tartozik érvényesíteni. Mértékét a hatóság állapítja meg. Igen lényeges az is, hogy a kárt az érdekelték kívánataira évről-évre teljesítendő halasítással lehet kiegyenlíteni.

A második fejezet a *halászati jogosultság* kérdését rendezi, — tegyük hozzá: teljes szabadsággal és a halászat érdekeinek kellő méltánylásával.

A halászat joga a vízben élő halak, rákok, osztrigák és egyéb kagylós és héjas állatok, valamint a békák gondozásának és a törvények korlátai között való megszerzésének a jogát foglalja magában. A mennyiben pedig Németországban a halászati jognak olyan formája is fennáll, mely csupán a házi, illetve asztali halászlevegőt megszerzésére vonatkozik, a törvény ezt a jogot a jövőre nézve szintén fenntartja, de pontosan körülírja annak a terjedelmét, illetve mértékét.

Édesvizekben a halászati jog azé, a kié a víz. Tudnunk kell ugyanis, hogy Poroszországban a vizek részben állami, részben magántulajdon képeznek s hogy a vízjogi törvény az államra nézve egyenesen lehetővé teszi a vízfolyásoknak, illetve azok bizonyos szakaszának a megszerzését. A tulajdonos személyében történő ilyen változásnál a halászatra jogosított egyenesen követelheti, hogy számára a halászatot továbbra is meghagyják; tartozik azonban gondoskodni arról, hogy az mint tulajdon, nyilvánkönyvileg javára legyen írva, mert enélkül joga 10 év múltán elenyészik.

Ha a folyó önként elhagyja a medrét, vagyis új meder képződött, azok a halászati jogok, a melyek nem a víz tulajdonosát illeték, az új mederre is átterjednek. Ugyanez áll akkor is, ha valamely elsőrendű vízfolyást mesterségesen terelnek el útjából, feltéve, hogy az új meder a régi vízhozamának több mint a felét foglalja magában. Az ó meder halászata az új meder létesítőjét illeti, kivel szemben azonban a halászatra jogosítottat kárigény illeti halászatának értékvesztéséért.

Árvizek kiöntéseiben a halászat jogát a törvény ama halászati jogosult számára biztosítja, a ki a túláradt folyó medrében bírja a halászatot, nem úgy, mint nálunk, a hol ez a jog az elárasztott terület birtokosát illeti. A törvény okfejtése szerint ugyanis azt, a ki a mederben jogosult halászni, önhibáján kívül éri az a helyzet, hogy az általa gondozott, sőt tenyésztett halak, a túláradt vízzel egyútt ránézve idegen területre vonultak. Egészen bizonyos azonban, hogy eme terület tulajdonosa ezzel a ténnyel csak úgy nem szerezhet tulajdonjogot a halakra nézve, a mint hogy nem válhat tulajdonává az a szarvasmarha sem, a mely birtokára lép s ott a réten vagy vetésben legel. Mivel a hal kimutathatólag még kárt sem tesz az ingatlan tulajdonosának, a jogos tulajdonosra nézve méltányos, hogy elvesztett állatjait ismét birtokba vehesse, nemkülönben, hogy a halak számára mód és alkalom biztosíttassék a folyó medrébe leendő visszatérésre. Tudvalevőleg ennek addig van lehetősége, a míg az árvíz annyira le nem apadt, hogy a természetes partok a folyóvíz és a kiöntés közötti kapcsolatot meg nem szüntetik. Ennek a beálltáig, a porosz törvény a halakat a mederben jogosult tulajdonának tekinti, olyannyira, hogy az elárasztott terület tulajdonosát határozottan eltiltja a saját területén való halászástól, de eltiltja attól is, hogy olyan intézkedéseket tegyen, a melyek a halaknak a folyómederbe való visszatérését és a jogosított halászatának üzését akadályozni alkalmasak. Az árvíz levonultáig a halászatra jogosult a rá nézve idegen birtokon is halászhat tehát és ennek a tulajdonosa csu-

pán ama halak megszerzésére tarthat igényt, a melyek a birtokon levő árkok vagy másféle mesterséges, avagy természetes mélyedésekben, a kapcsolat megszűnte után, megrekedtek.

A halászatra jogosítottat felhatalmazza a törvény arra is, hogy a halászat gyakorlása végett a partokat, szigeteket, öntéseket, vízépitményeket igénybe veheti oly mértékben, a mennyire azt a halászat üzése követeli. Ez a jog azonban nem terjed ki épületek, udvarok, kertek, erdészeti ültetvények, bevetett szántók, ipari vállalatok és teljesen bekerített ingatlanok használatára.

Természetesen ezekkel szemben a halászt megkárterítési kötelezettség terheli ama károkért, a melyeket a halászat közben okoz. A kárt igénylő azonban kárát csak egy héten belül érvényesítheti.

Egyébként kiemelendő még, hogy a halászás közben esett kárért nemcsak a jogosított, de a halászati bérlő, az alkalmazott halász, sőt még a halászigazolvánnyal bírók is szavatolnak, ha a kárt ők, illetve segédekük követték el.

A halászati jognak, mint tulajdonnak megóvása érdekében kimondja a törvény, hogy árvizek kiöntései és új medrek képződése folytán keletkező jogcímeiktől eltekintve, tilos a vizeket jövőben más czímen halászati joggal terhelni. Továbbá, hogy nem a víz birtoklásán alapuló halászati jogosultságok ezentúl a vízzel kapcsolatos birtokot terhelő jognak tekintendők, a melyek, mint tulajdon, akár a jogosított, akár az ingatlan tulajdonosának a kérelmére a telekkönyvbe is bejegyezhetők. Ez azonban nem okvetlenül szükséges. Ellenben a jelzett jognak fenntartása érdekében okvetlenül be kell jelenteni az ilyen jogot a halászati hatóságnál azért, hogy ez azt a vízikönyvben nyilvántartsa. Az erre vonatkozó kérelem elmulasztása, tíz éven túl, a jog megszűnését vonja maga után.

Ilyen nyilvántartásra nálunk is nagy szükség volna s ugyancsak sajnálhatjuk, hogy annak idején nem történt gondoskodás a halászati jogok igazolása tárgyában kiadott határozatok feljegyzéséről és számbavételéről. Ha ezt utólagosan nem pótoljuk, néhány évtized múltán e téren igen nagy zavarokra lehetünk elkészülve.

A szóban forgó fejezet alatt intézkedik még a törvény az imént tárgyalt jogoknak, mint tulajdonnak, értékesítése felől is. Vezérelve az, hogy azok lehetőleg a partmenti ingallanokhoz költessenek, olyan megosztással, illetve tagolással, hogy a jövőben keletkező jogosultságok száma ne haladja túl a régiekéit.

Amaz különleges halászati jogokra vonatkozólag, a melyeknek tárgyát a házi vagy asztali szükségletek megszerzése, esetleg bizonyos fogóeszközöknek alkalmazása, illetve időbeli használata képezi, akként rendelkezik a törvény, hogy azok megváltás ellenében korlátozhatók, sőt egészen meg is szüntethetők. Kívánhatja pedig azt az állam közérdekből, az érdekelt halászati jogosítottak pedig akkor, ha annak káros voltát igazolni tudják. A költségek természetesen azt terhelik, aki az eljárást kérte.

Halgazdaságilag fontos elveket igyekszik a porosz törvény dűlőre vinni „a halászat gyakorlásá”-ról szóló harmadik fejezetben, a mikor a bérbeadás alapvető feltételeit szabályozza. Nevezetesen megszabja a bérletek tartamát és módját nyújt a bérleti területek czélszerű alakítására, kiváltképpen pedig arra, hogy ezek túlságosan szét ne daraboltassanak.

A halászat hasznosítására a törvény két módot említ. A bérbeadást és a halasvíznek megbízott által való kihasználását. Jogi személyekre nézve ezt az értékesítést

egyenesen kötelezővé teszi. Megjegyzendő, hogy az utóbb említett módszer csupán a zártvizeken alkalmazható.

A bérbeadásra írásbeli szerződés kötendő legkevesebb 12 évre. A szerződés a halászati hatóságnak bemutatandó s joghatályos csak akkor lesz, ha ez a bérlő számára kiszolgáltatja a halászat üzéséhez megkívántató halászigazolványt. Mivel pedig a halászati hatóság javaslatára a kerületi bizottság megállapíthatja, hogy valamely vízterületet, illetve ennek valamely részét legfeljebb hány embernek lehet bérbeadni, a hatóságoknak módjukban áll a jogosultságok túlságos szétdarabolásának elejét venni. Nevezetesen a halászati egyesületekkel szemben kimondott az az elv, hogy az ezek által kötött bérleteknél annyi a bérlő, a hány a tag.

Erős kényszernek vannak alávetve egyes folyók elágazásánál érdekelt halászati jogosultak, a törvény ama rendelkezése folytán, a mely szerint, ha ezek nem hajlandók a főágban érdekeltekkel egyetértően megtenni azokat az intézkedéseket, melyek a halak védelme és a halasvizek gazdaságos kihasználása érdekében szükségesek, tartoznak hatóságilag megállapítandó pénzbírádék ellenében, halászatukat az utóbbiaknak átengedni.

Ha pedig vakon végződő olyan mellékágról van szó, a melyik akár folyóval, akár tóval áll kapcsolatban, az utóbbiakon jogosítottak követelhetik, hogy a mellékágak jogosultjai megfelelő elzárással vizeiket akként különítsék el az ő vizeiktől, hogy a halak ide-oda való közlekedésének gát vetessék. Addig, a míg ez az elzárás meg nem történt, csak a folyóban, illetve tóban jogosult halászhat. Öntöző- vagy lecsapoló csatornában az ilyen kérdés a halászatnak teljes szüneteltetésével is megoldható, ha általa a folyó, illetve tó halászata nem károsodik.

A törvény gerinczét kétségkívül a negyedik fejezet képviseli, mely 50 szakaszban foglalkozik a „*halászati szövetkezetek*”-kel. Ama felfogásból kiindulva, hogy a halászat, mint természet, nemcsak állandó érdekképviseletre szorul, hanem olyan tényezőkre is, a melyek a halgazdaságnak irányt szabva, az azzal járó tennivalók végrehajtásáról is gondoskodnak: a törvény a halászatra jogosítottakat, mint közvetlen érdekelteket, szövetkezetekbe szervezi.

Németországban, a hol a kis erők összetétele révén elérhető előnyökkel a köztudat nagyon is tisztában van, a társulást az érdekeltek szabad elhatározására bízzák és kényszert csak ott alkalmaznak, a hol elkerülhetetlen, mert a végső célzt kockáztatná. De mint látni fogjuk alább, annak is különböző formái kínálkoznak s az érdekeltek szinte válogathatnak közöttük, melyiket találják magukra nézve legkevésbé veszélyeseknek.

A fejezet hat címre oszlik és ezek között az első az általános feltételekkel foglalkozik.

Megtudjuk belőle, hogy a halászati jogosultak kétféle célzt szolgáló szövetkezetté alakulhatnak. Mint *védőszövetkezet*-nek az a rendeltetésük, hogy vizeiken szervezett felügyeletet gyakoroljanak és a halállomány védelmezésére közös intézkedéseket tegyenek; míg mint *gazdasági szövetkezet* a halasvizeknek együttes kezelését és kihasználását, beleértve a halaknak értékesítését is, teljesítik.

Alakulásuk különböző módon történhet. Nevezetesen az érdekelteknek egyhangú határozata alapján, vagy pedig a többségnek a kisebbségre kötelező határozatával és végre a többség hozzájárulása nélkül is. A két előző esetben az alapszabályokat a hatóság jóváhagyja, az utóbbiban ellenben egyszerűen kibocsátja, illetve kötelezővé teszi.

Eme szövetkezetek saját nevük alatt jogokat szerezhetnek, kötelezettségeket vállalhatnak, a bíróságok előtt pert indíthatnak és perbe foghatók. Hivatásuk keretében halászati jogosultként tekintendők. (Folyt. köv.)

Apróságok a horgászat köréből.

I.

Mi mindent lehet fogni mülégygyel? Legkönnyebb fogni a *pisztrángot*. Apró fogakkal telt nagy szája van és a legyet ügyesen kapja be. Ritkán hibázzuk el, ha idejében „bevágunk”. Sokkal fürgébben kell bevágunk a pénzés pérénel, mert kicsiny a szája s rögtön elbocsátja a felismert hamisítványt. A legtöbb ügyesség kell a *szélhajtó küsz* (*Alburnus lucidus*) fogásához, mert e halacska a mülégyet igazán csak egy pillanatra érinti kicsiny szájával s ezt a pillanatot nem szabad elmulasztanunk. Miután e hal minden folyóvízben tömegesen található s a víz felszínén tartózkodik, a mülégyhorgászat begyakorlására pompás alkalmat nyújt. A ki egy-két óra alatt 50–60 ily halacska mülégygyel ki tud fogni, az joggal verheti büszkén a mellét.

Ne téveszsze össze senki a szélhajtó küszt a *sujtásos küszszel* (keczeffel) Tudományos neve: *Alburnus (spirilinus) bipunctatus*. Főleg a folyók felső szakaszán, a pénzés pér színtáján igen gyakori s a mülégyet nagy fálánksággal kapja be. Vannak napok, a mikor nem lehet tőlük szabadulni s pér helyett egyre-másra kezeget fogunk. Kezdő horgászok vígasza, a kik nem egyszer egy-egy sikerült „pérezés” alatt 20–30 darab kezeget s talán néhány kicsiny fejes domolykót zsákmányolnak vacsorára, pért azonban még így véletlenül sem tudnak fogni.

Aránylag elég könnyű mülégygyel a *fejes domolykót* (*Squalius dobula*) horogra kapni — néha. Rendkívül óvatos hal s azért még nálánál is óvatosabbnak kell lennünk, hogy eredményt érthessünk el. Ha meglátta a horgászt vagy horognyelét, zsinórját — hiába kínálja az akár marczipánnal is. A mülégyet lustábban kapja el, mint más hal, azért a „bevágás”, vagyis a horog beakasztása, illetve berántása könnyebben sikerül.

A folyók alsóbb folyásaiban, ott a hol pisztráng és pér már nincsen, kitűnő sporthorgászat kínálkozik a *ragadozó őnre* (*Aspius rapax*), mely valóban elsőrangú sporthal. Szereti a vizek sebes szakaszait, de elkalandozik rablótűtjában a csendes mély vizekbe is. Nem könnyű fogni, mert szeszélyes hal. Néha csak egy órai folytonos kínálás után harap a légyhez. Sokszor azonban oly hirtelen nekirohanással ugrik a mülégyre, hogy a nagy csobbanással előretolt hullám a legyet elsodorja előle. Nagyon szívósan védekezik a horgon s egy nagyobb 2–3 kilogrammos példány szabályszerű kifárasztása vékonynyelű légyhorogszerszámmal legalább egy negyedórai izgalmas mulatságban részesít.

A budapesti Lukácsfürdő kikötőhídja mellett, de másutt is a Dunában, gyakran láttam nagy ragadozó őnöket úszkálni, mintha csak kínálkoztak volna valami ügyes mülégyhorgásznak. Úgy tudom, hogy a dunai horgászok, sőt a budapesti sporthorgászok is csak a dugó-, fenék- s legfeljebb még a fonóhorgászatot gyakorolják, pedig azt hiszem, hogy a Dunán is fényesen beválna a légyhorogkészség használata, mely a sporthorgászat legszebb módja.

Könnyű fogni mülégygyel a *veresszárnyú konczért*, mely állóvizekben, holtágakban csapatosan látható a

víz felszínén. Miután szemmel kísérhetjük a halat és a műlegyet, a bevágás időpontját ritkán vétjük el. Különbözőben ez az eset áll fenn a fejes domolykónál és önnél is, ha látott példányokat kínálunk meg a légygyel.

Az *ónos jáász* néha pompásan jár a műlegyre, de biztosan sohasem számíthatunk reá. Az *aranyos jáaszt* is felemlítem itt, melyről egy igen kedves horgász-emlékem van. A nagyszalánczi Izrán, a gyönyörű erdei tavon egy napsütéses májusban csónakról nyolcz hatalmasan kifejelett példányt fogtam műlegygyel. Talán sehol nem nő ily nagyra s nem oly szép ez a felszínen úszó pompás színű hal, mely valóban pazar ékesége az amúgy is szép tengerzöld Izra tavanak.

Az eddig felsorolt halfajtákra vérbeli sporthorgásznak nem is volna szabad más csalival horgászni, mint műlegygyel. Felsorolok azonban még egy pár adatot, melyből kiviláglik, hogy műlegygyel még igen sok mindent lehet fogni. Például — szinte hihetetlen — *vészetajkú paduczot!* Ezt a kifejezetten fenékhalat, mely soha röpködő vagy vízbeesett rovar után fel nem jön s mely semmiféle módszer szerint eredményesen horgogal nem fogható. Egy évben két darabot sikerült a műleghorgomra kapnom. Az egyiket szélverte hullámban, méteres vízben fogtam, a másikat napsütésben, csendes mély vízben, felszínről, fejes domolykók társaságából ragadtam ki. Már maga ez a körülmény is szokatlan, hogy a paducz a víz felszínén idegen halfajtához szegődik s azok módjára él. Sokszor próbáltam azóta paduczokat műlegygyel megkínálni s bár talán két-három ízben érdeklődött némelyik, a legyet be nem kapta egyik sem.

Csapó sügért is fogtam már műlegygyel s ez másoknak is sikerült tudtommal két ízben. Ellenben a *csuka* nekem sohasem jött, bár sokszor megkínáltam ezt a prédára leső rablót. Egy sporthorgász ismerősöm szerencsésebb volt. Az elmúlt idényben műleghoroggal szárazra segített egy kisebbszerű csukát.

Bezárom saját élményeim felsorolását azzal, hogy kecskebékát is fogtam már műlegygyel és foghattam volna parti fecskét, mely a víz színén tánczoltatott műlegyhez többször hozzávágott.

Végére hagyom egy jelenleg Irkutzkban búsuló barátom szokatlan fogását, melyet a tökéletesség kedvéért elhallgatnom nem szabad. A patak partján lakó erdőör háza előtt megállottunk s barátomnak a szélmozgatta kívánatos formájú műlegyét bekapta egy szeleburdi — csirke! Meg is ettük szegényt, mert bár a horog kiszabadításával járó véres műtét fényesen sikerült, de a páciens okvetlenül belepusztult volna. Szerencsés horgászczimborámat joggal neveztem néha illő távolságból: „csirkefogónak“.

A műleghorgászat — úgy hiszem — a tengeren is pompás multság volna s régóta ápoltt vágyam az Adrián néhány tuzat *tengeri sügért* (*Labrax lupus*) műlegygyel szárazra csalni. Nagy érdeklődéssel szoktam olvasni e lapok hasábjain a tengerparti horgászatokról szóló élményeket, de a műlegyet s ezzel kapcsolatban a tengeri sügért — sajnos — egyik sem említette. Igaz, hogy a tengerparton gyakran uralkodó szél és erős hullámvás többnyire korlátokat szabnak e sportnak, de szélcsendes időben, vagy igen védett öblökben s főleg a folyók torkolatainál a tengeri sügerek bizonyára kitűnő szórakozást nyújtanának a gyakorlott műleghorgásznak.

II.

Szokatlan fogások. Ha már így benne vagyok, megörökítek itt még egy-két esetet, mely a természettudósok is érdekelheti.

Az egyik szól a *pontyról*, melynek életmódja elég ismeretes, de mindenesetre annyi bizonyos, hogy étlapján eleven halak nem szerepelnek, lévén csupasz, gömbölyű, fogatlan szája egyéb ártatlan táplálékra berendezve. Furcsa volna még elgondolni is: a ponty, mint ragadozó! És mégis! Szemtanúja voltam, midőn a velem egy csónakban ülő horgásztársamnak: gr. Sz. G.-nak szélhajtó küszszel csukára felszerelt fonóhorgát a Budapest melletti Lágymányos-tavon egy 25—30 cm.-es ponty szabályszerű támadással elkapta. Semmi kétely fenn nem foroghat komoly rablási szándéka felől, mert a halacszkára szerelt egyik hármashorgot a szája belsejéből kellett kivenni. A pontyon egyébként semmi külső elváltozás észrevehető nem volt s ime a jámbor külső alatt mégis mily tigristermészet rejtőzött. Érdekes volna tudni, van-e ehhez hasonló megfigyelés több is?*)

De ime egy másik furcsa történet: A ragadozó halaknak rendes tápláléka a szélhajtó küsz s ezért e fényes ezüstös halacszkát szoktam feltűzni horgomra csali gyanánt, ha csukára pályázom. Egy ilyen 10—12 cm.-es küsz, melyet „fonva“ húztam magam felé, egy ugyanolyan nagyságú szélhajtó küsz megtámadott s szemem láttára hátulról többször feléje kapott, míg végre meg is fogódzott a csalihal farkához simuló hármashorgon.

E két eset igen tanulságos, mert azt látszik bizonyítani, hogy a betegnek vélt forgó csalihal látása néha felébreszti a rablóöszönt békés halakban is. A küsz esetében feltűnőbb ez a jelenség, mert ki van zárva, hogy a hozzá hasonló nagyságú csalihalban bárminő kárt is tudott volna tenni. Egyébként gyakran tapasztaltam, hogy a küsz nagy érdeklődéssel követi a forgó csalihalat, anélkül, hogy megtámadná.

Egy kezdő horgászbarátom első kirándulásán történt a következő eset. Eleven halacszkával felszerelt dugós horgát nagy reménységek közt vetette be a holtág egyik tisztásába, figyelmen kívül hagyván azt, hogy a tilos kenderáztatás folytán a víz megfeketedett és a holtág összes halai kipusztultak. Hősünk feszült figyelemmel szegezte csillogó szeméit a piros dugóra s várta a jó szerencsét. Nagyon szeretett volna csukát fogni, bár azt sem tudta, hogy néz ki ez a hal.

A csalihalacska ezüstös színe néha a sötét vizen is átsillámlott, de ime most valami zöld színű szörnyeteg forgolódik a horogra tűzött áldozat körül.

— Zöld feje van a csukának? — kérdi társát, a kinek már több a tapasztalata.

— Néha igen, mert ha nagyon vén, mohos lesz — hangzik a szakértői válasz.

Jókora idő múlva ismét megszólal az előbbi.

— Vannak-e a csukának a fején nyúlványai?

— Nincsenek

— No akkor én zöld békát fogtam!

Úgy is volt. Egy kecskebéka kézzel-lábbal végzett hosszas fáradozás után háromnegyedrészen lenyelte a körülbelül tíz centiméteres csalihalat s a horgon akadt.

Azt már nem egyszer láttam, hogy a kecskebéka az apró halivadékot az alig szivárgó vízerécskében oly nagy mohósággal habzsolta, hogy a vékony bőrén át megfigyelhettem a gyomrában vergődő 3—4 centiméteres halacszkák mozgását, de hogy a gyomrával arányban nem álló 12 centiméteres hálnak lenyelésére is vállalkozzék, ez igazán bámulatra méltó. Multságos jószág a kecskebéka, mikor a horgásznak a vizen úszó

*) L. a „Halászat“ ezidei 15. és 19. számait, Vegyesek: „Réti horog. Fenékhorog“ és „Érdekes megfigyelés a rákról“. Szerk.

piros dugójára igyekszik reámászni s erotikus gerjedelemben ölelgeti és a part felé tereli, miközben saját-ságos hangokat hallat.

Végül megemléktem még egy érdekes fogást, mely már nem szorosan a horgászat körébe vág, habár tényleg horgászás közben történt. Még pedig úgy, hogy már említett gr. Sz. G. horgásztársam, ki mindenféle testi ügyességéről híres, csukahorgászat közben észreveszi, hogy egy ragadozó őn szilaj nekirohanásban oly lendülettel iramodott a kicsiny kűszök után, hogy a következő pillanatban egy pár kűszszel együtt már félméterre a menedékes homokpadon a szárazon ficzánkolt. Be is jutott volna azonnal a vízbe, de ekkor gr. Sz. G. egy villámgyors ugrással ott terem s félarasznnyira a víztől lefüleli „az ijedtében elsápadó” jókora őnt.

Heverdle Frigyes.

IRODALOM. KÖNYVISMERTETÉS.

Leidenfrost Gyula: Az Adria mélytengeri halai. (Állattani Közlemények. XI. 1916.)

A Magyar Adria-Egyesület két tengerkutató expedícióján (1913. okt. 10—31. és 1914. ápr. 14.—máj. 10.) az Adria déli medenczében gyűjtött mélytengeri halakat ismerteti a szerző, saját önálló vizsgálatai alapján. A gyűjtés ivadékhálókkal történt különféle mélységekből.

A tenger rejtelmes mélységeiből a következő fajokat határozta meg:

1. *Stomias boa* (Risso).
2. *Chauliodus Sloanei* Bl. & Schn.
3. *Stylophthalmus paradoxus* A. Br.
4. *Cyclothone signata* Garm.
5. *Cyclothone microdon* Günth.
6. *Ichthyococcus ovatus* (Cocco).
7. *Argyropelecus hemigymnus* Cocco.
8. *Omosudis elongatus* A. Br.
9. *Syngnathus phlegon* Risso.
10. *Myctophum* (*Diaphus*) *Gemellari* (Cocco).

A gyűjtött példányok közül sok többé-kevésbé eltér a fajok eredeti leírásaitól. Ennek oka leginkább az, hogy fiatal példányokról van szó, melyek úgy testarányok, mint színeződés tekintetében gyakran elűnek idősebb, ivarérett testvéreiktől.

Feltűnőnek mondja a szerző, hogy a magyar expedíciók anyagában angolna-lárvákat nem találtak, ellenében az osztrákok gyűjtési eredményeivel.

Az Adria mélytengeri halai *kozmpopoliták*, ugyanazok, mint a más tengerek mélyén élő fajok, mivel a tenger rejtelmes mélységeiben *mindenütt egyformák az élet feltételei*. Az egyforma viszonyok pedig új fajok keletkezésére nem alkalmasak.

Dr. U. E.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület a halászati üzemenél nélkülözhetetlen kenderzsinegek kiszolgáltatása tárgyában a kövekező beadványokat intézte a m. kir. honvédelmi (I.) és a földművelésügyi miniszter urakhoz (II.):

I.

134/1916. sz. — Nagyméltóságú Miniszter Úr! Kegyelmes Urunk! Nagyméltóságod 20,251. eln./20. B. 1916. számú rendelete alapján a készletben levő kenderzsinegek be voltak szolgáltatandók mindenki részéről az illetékes hatóságoknak. E készletek beszolgáltatása különö-

sen súlyosan érinti azonban a *halászatot*, azt az östermelési ágat, a melynek most köztudomásúlag úgy a *katonai*, mint a polgári lakosság *közélelmezése* szempontjából rendkívül fontos szerepe van. A halászat üzéséhez a megfelelő munkaerőn kívül nélkülözhetetlen a *hálószerző*. Új hálók beszerzése, a külföldi behozatal is szünetelvén, már régóta lehetetlen; a régieket pedig a nehéz munka olyannyira igénybeveszi, hogy csak a *leggondosabb és állandó javítással* lehet azokat használatos állapotban fenntartani. Ehhez a javításhoz pedig *zsinegre* van szükségük a halászoknak; a zsineganyag hiányában rövid idő múlva a halászat *teljes szünetelésé* fog bekövetkezni. Annak következményei pedig közlelmezésünk mai viszonyai között szinte katasztrofálisak lesznek. Mély tisztelettel kérjük mindezek alapján Nagyméltóságodat, tegye *megfelelő rendelkezéssel* lehetővé, hogy a most lefoglalt zsinegmennyiségből *5 métermázsza 1¹/₂ (másfél) milliméteres zsineg* az Országos Halászati Egyesületnek átengedtessek oly czélból, hogy azt az illetékes hatóságok részéről igazolt halászati üzemen között a *legsürgősebb hálójavítások czéljára* kioszthassa. Valamint azt is bátrak vagyunk kérni, hogy a jövőben esetleg történő lefoglalások alkalmával a *halászati üzemenek és hálógyátrak* egyáltalán kihagyassanak. Az Országos Halászati Egyesület nevében. Nagyméltóságodnak mély tisztelettel. Budapest, 1916. évi október hó 27.-én. (P. H.) *Báró Inkey Pál* s. k., alelnök, *Répássy Miklós* s. k., ügyv. titkár.

II.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! Kegyelmes Urunk! A m. kir. honvédelmi minisztérium 20,251. eln./20. B. 1916. számú rendelete alapján a készletben levő *kenderzsinegek* beszolgáltatandók mindenki részéről az illetékes hatóságoknak.

E rendelkezés rendkívül közelről érinti a halászatot. Emiatt a dolog sürgősségére való tekintettel a *másolatban idecsatolt beadvánnyal* fordulunk a m. kir. honvédelmi miniszter úrhoz.

Mély tisztelettel vagyunk bátrak Nagyméltóságodat kérni, kegyeskedjék a maga részéről is méltányos és közérdekű kérésünket támogatni és odahatni, hogy az meghallgatásra találjon.

Az Orsz. Halászati Egyesület nevében, Budapest, 1916. október hó 27.-én, Nagyméltóságodnak mély tisztelettel (P. H.) *Báró Inkey Pál*, s. k. alelnök, *Répássy Miklós*, s. k. ügyv. titkár.

* * *

Felhívás.

Miután a hálókötéshez és hálójavításhoz szükséges kenderzsineg beszerzése napról-napra nehezebb lesz, kérjük az Országos Halászati Egyesület érdekelt tagjait (tógazdákat, halászokat, hálógyártókat stb.), szíveskedjenek erre az évadra vonatkozólag esetleges szükségleteiket ide bejelenteni. Az egyesület vezetősége igyekszik majd módot találni, hogy a szükségletek a lehetőség szerint biztosíthatók legyenek.

Budapest, 1916. november.

A titkárság.

Az Alsótiszai Halászati Társulat évi rendes közgyűlését Törökbecsén október 9-én tartotta meg *Menyhárt Károly* elnöklete alatt. Az alelnökigazgató jelentése szerint a jutalmazási rendszer mellett alkalmazott halőrök 23 esetben tettek feljelentést halászati kihágás miatt, az eljárás részint folyamatban van, részint pedig már ítélettel fejeztetett be; a kubikgödrökből a nyáron is 950 kg. pontyvadékot mentett meg a biztos pusztulás-

tól és helyzetetett ki a társulat a Tisza medrébe, mindössze 150 K költséggel; az államsegélyképpen kapott 1.500.000 db süllőikra kiköltetése eredményes volt; a tagsági járulékok nem folynak be rendesen. Az üzem-
terv módosításával összefüggésben a társulati vízterületet négy bérszakaszra osztották: I. a Tiszatorkolattól a homonyszigeti 101. sz. átvágás felső végéig. II. az előbbi ponttól a hajlásszigeti 97. sz. átvágás alsó végéig. III. az előbbi ponttól a borjasi átvágás felső végéig. IV. az előbbi ponttól a Péterréve—Aracs községek északi határáig. A bérleti szakaszbeosztás az eddigi rendszer-
 telen halászat megszüntetése céljából vált szükségessé, különösen a legalsó torkolati szakaszon uralkodnak tarthatatlan állapotok, a mennyiben általában községenként külön-külön bérlő, sőt egy esetben 300 jogosított egyén halászik. A múlt évi zárszámadás 29946 K bevétel és 430 K kiadást tüntet fel. Az igazgatót felhatalmazták a hátralékoknak esetleg bírói úton való behajtására. Az 1916. és 1917. évi költségvetéseket évenként 960 K kiadással irányozták elő, a miből halőrök jutalmazására 400 K és halivadékmentésre 200 koronát állapítottak meg; fedezetül 20 fillér holdankénti járulékot szavaztak meg.
 (—gh.)

VEGYESEK.

A kecsge ívóhelyei. A kecsget még nem oly rég is tengerjáró halnak tartották. Ma már tudjuk, hogy az édesvizekből nem megy ki. Életmódja azonban még mindig nincs kellőképp felderítve. Az ívóhelyei se nagyon ismeretesek. Rendesen a folyók erős áramlású szakaszai, a hol a meder kavicsos.

Nálunk a Tiszában, *Lévay János* szolnoki halászmester szerint Rákóczi község határában van kecsgeívo hely. A Dunán *Prückler Mátyás* nagymarosi halászbirtokos szerint a szentendrei sziget felső végénél ívik a kecsge.

A budapesti állatkert tokjai. Szomorú hír jutott el hozzánk székesfővárosunk újjászületett szép állatkertjéből. Az ottani aquáriumban többek között két szép tokban — az egyik öregtok, a másik fajtok — gyönyörködhetett a látogató közönség. Ezek a tokok e napokban — kimultak. A háborús állapotot unták-e meg, vagy mit — nem tudjuk. De, hogy eddig éltek a fogságban e tengerjáró különlegességek, arra büszke lehet az, a ki gondjukat viselte. A tokokat ugyanis még az öt év előtti megnyitáskor ajándékozta Zimmer Ferencz udvari szállító az állatkertnek. Nemcsak, hogy szépen megélték az aquáriumban, hanem ugyancsak gyarapodtak is. A mikor odakerültek együtt 14 kgr.-ot

nyomtak: most öt év múltán 21·5 kgr. volt a súlyuk. A jó koszon tehát 7·5 kgr.-ot híztak!

Csuka és menyhal. Érdekes dolgot ír le erről a két telhetetlen rablóról *Mirtl R.* kapitány (Kosmos, 1916. 9. füzet). A Traunseen 1915. december 15 én halászás közben különös alakzatot vett észre a víz felszínén. Csolnakkal közelébe férkőzve, látta, hogy egy jókora csuka, a melynek a fején valami idegen dolog van. A hal nem merült víz alá, úgy, hogy kézzel sikerült a csolnakba rántania. Akkor látta, hogy a csuka szájában, keresztben egy menyhal van olyképp, hogy a feje az egyik kopolyúnyíláson áll ki, a farka pedig a másikon lóg le. A menyhal ebbe a furcsa helyzetbe bizonyára úgy került, hogy akkor, a mikor a csuka elkapta, azonnal elkezdett erőlködni, hogy kiszabaduljon a szájából. Nem kis dolog lehetett, hogy a csuka kampós fogai között a csukára nézve ennyire kényelmetlen fekvésbe sikerült jutnia. A csuka ugyanis képtelen volt kellőképp lélegzeni. Az úszóhólyagja is háromszor nagyobbra puffadt fel a rendes méretnél, a mint a felboncsolásánál kiderült; ezért nem is tudott víz alá merülni.

Egyébként mind a két hal élt még, mikor a menyhalat sikerült kiszabadítani a kényelmetlen helyzetéből. Sőt mikor közös haltartóba kerültek, egy idő múlva a csuka ismét elkapta áldozatát a farkánál fogva, úgy, hogy csak a feje lógott ki a szájából. A csuka 72 cm. hosszú volt és 5½ kgr.-ot nyomott; a menyhal 35 cm. hosszú mellett 0.42 kgr.-ot. Egy másik ugyanilyen hal már félig megemészte került elő a csuka gyomrából.

Különösen érdekes az esettel kapcsolatban az úszóhólyagon tett megfigyelés.

Nagy harcsa a Dunában. A „Belgrader Nachrichten“ jelenti, hogy most ősszel Wisnica mellett (Szerbia) a Dunából egy 4 m. hosszú harcsát fogtak, a mely 120 kg.-ot nyomott.

A Volga halbősége. Az egyik asztrakáni újság írja, hogy 1915-ben a Volga alsó s a Kaspi-tengerbe való torkolati szakaszán micsoda rengeteg mennyiségű halat fogtak. Így kikerült kerek számokban: 500,000 drb *tokféle*, köztük 30,000 drb *viza*, 60,000 drb *la-aczféle*, 600 millió drb *hering*, 34 millió drb *ponty*, ½ millió drb *hárász*, 300,000 drb *czompó*, *keszegféle* 920 millió drb, *harcsa* 4 millió drb, *csuka* 3½ millió drb, *süllő* 22 millió, *sügér* 7 millió, *orsóhal* 3 millió, *menyhal* 10,000 db. Összesen 1 milliárd 630 drb hal, mintegy 3½ millió métermázsa súlyban. Különösen feltűnő a vörösszárnyú keszeg nagy tömege, a melyből 825 millió drb került szárazra. Bát a mennyiség az 1914. évi 350,000 métermázssal felülmúlja, a halarak Asztrakánban mégis 50—100%-kal emelkedtek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

H. F. Ungvár. Köszönjük a pompás „apróságokat“. Kérünk belőlük minél gyakrabban. Azt hisszük, lehet azokat akkor is megírni, ha „jól szolgál az egészség!“ A mit különben ösintén kívánunk.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnycim: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavasz szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingau** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.